

УДК 347.965.6

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2026.01.3.27>

ДЕЯКІ СПОСОБИ УНИКНЕННЯ КОНФЛІКТУ ІНТЕРЕСІВ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АДВОКАТА

Заборовський В.В.,

*професор, доктор юридичних наук,
професор кафедри цивільного права та процесу
Ужгородського національного університету
ORCID: 0000-0002-5845-7535*

Манзюк В.В.,

*професор, кандидат юридичних наук,
професор кафедри господарського права
Ужгородського національного університету
ORCID: 0000-0003-2133-1573*

Заборовський В.В., Манзюк В.В. Деякі способи уникнення конфлікту інтересів в професійній діяльності адвоката.

Вказується, незважаючи на багатогранність видів професійної діяльності адвоката та можливість існування різноманітних ситуацій, які б вказували на конфлікт інтересів в аспекті здійснення адвокатської діяльності, найпоширенішими випадками існування таких конфліктів є представництво двох клієнтів, інтереси яких є суперечливими.

Дана стаття присвячена теоретико-прикладному дослідженню сутності конфліктів інтересів в професійній діяльності адвоката насамперед через призму розкриття можливих способів уникнення та попередження таких конфліктів інтересів. У статті розкриваються різноманітні позиції науковців щодо можливості надання професійної правничої допомоги в умовах реального або потенційного конфлікту інтересів.

В межах даного дослідження було проаналізовано й досвід зарубіжних країн щодо винятків із загальної заборони представництва інтересів клієнтів в умовах існування конфлікту інтересів.

Аргументується позиція, за якою у разі відсутності згоди клієнтів адвоката на таке представництво, або ж якщо адвокат усвідомлює, що він не зможе належним чином надати правову допомогу на засадах абсолютної незалежності кожному з клієнтів (за умови наявності між ними конфлікту інтересів), адвокат повинен відмовитись від прийняття доручення, а за умови надання ним вже такої допомоги, припинити її здійснення.

Основна увага акцентується на сутності згоди (погодження) клієнтів та адвоката щодо надання правничої допомоги за таких умов. Робиться висновок, що представництво адвокатом інтересів клієнтів, за умови наявності конфлікту інтересів або потенційного ризику його виникнення є можливим лише за умови добровільної згоди на це всіх клієнтів, яких може зачіпати такий конфлікт інтересів та за умови, що адвокат в контексті здійснення своєї професійної діяльності може нівелювати негативні наслідки від здійснення такої своєї діяльності.

В даній статті значного застосування набули і загальнонаукові методи (аналізу та синтезу), і методи, що характерні для правової науки. Саме дослідження здійснювалося із застосуванням, зокрема, формально-догматичного методу та порівняльно-правового методу.

Ключові слова: адвокат; професійна правнича допомога; адвокатська діяльність; конфлікт інтересів; принцип уникнення конфлікту інтересів; потенційний конфлікт інтересів; незалежність адвоката.

Zaborovskyy V.V., Manzyuk V.V. A some ways to avoid a conflict of interest in the professional activity of a lawyer.

It is indicated that, despite the multifaceted types of professional activities of a lawyer and the possibility of the existence of various situations that would indicate a conflict of interest in the aspect of carrying out legal activities, the most common cases of the existence of such conflicts are the representation of two clients whose interests are contradictory.

This article is devoted to the theoretical and applied research of the essence of conflicts of interests in the professional activity of a lawyer, primarily through the prism of revealing possible ways to avoid and prevent such conflicts of interests. The article reveals various positions of scientists regarding the possibility of providing professional legal assistance in conditions of real or potential conflict of interests.

The experience of foreign countries regarding exceptions to the general ban on representation of clients' interests in the presence of a conflict of interests was also analyzed within the scope of this study.

The position is argued, according to which, in the absence of the lawyer's client's consent to such representation, or if the lawyer realizes that he will not be able to properly provide legal assistance on the basis of absolute independence to each of the clients (provided there is a conflict of interest between them), the lawyer must refuse from accepting the assignment, and on the condition that he already provides such assistance, to stop its implementation.

The focus is on the essence of the consent (agreement) of the clients and the lawyer regarding the provision of legal assistance under such conditions. It is concluded that the representation of the interests of clients by a lawyer, provided there is a conflict of interest or a potential risk of its occurrence, is possible only on the condition of the voluntary consent of all clients who may be affected by such a conflict of interests and on the condition that the lawyer in the context of carrying out his professional activity can to eliminate the negative consequences of carrying out such activities.

In this article, both general scientific methods (analysis and synthesis) and methods specific to legal science have gained significant application. The research itself was carried out using, in particular, the formal-dogmatic method and the comparative-legal method.

Key words: lawyer; professional legal assistance; advocacy; conflict of interests; the principle of avoiding conflict of interests; potential conflict of interest; independence of the lawyer.

Постановка проблеми. Правова природа конфліктів інтересів в контексті здійснення професійної діяльності адвоката, зокрема, питання щодо їх уникнення та попередження неодноразово були предметом нашого наукового пошуку [1; 2; 3; 4; 5]. Без сумніву, незважаючи на багатогранність видів професійної діяльності адвоката та можливість існування різноманітних ситуацій, які б вказували на конфлікт інтересів в аспекті здійснення адвокатської діяльності, найпоширенішими випадками існування таких конфліктів є представництво двох клієнтів, інтереси яких є суперечливими. Актуальність даного дослідження насамперед проявляється в тому, що враховуючи, з одного боку, значну кількість ситуацій, при яких може виникнути та існувати конфлікт інтересів у професійній діяльності адвоката, а з іншого – негативні наслідки і для адвоката, і клієнта, які пов'язані з такими конфліктами, одним з найважливіших питань в даній сфері є розкриття сутності способів уникнення конфліктів інтересів в адвокатській діяльності та зменшення їх негативних наслідків. Почуття обов'язку адвоката та його етика, як слушно зазначає Ч.П. Кіндреган, повинні спонукати його уникати конфліктних ситуацій або відмовлятися від здійснення діяльності, коли така ситуація розвивається. Крім цього, науковець слушно зазначає, що існують різні рішення для адвоката, коли він перебуває у ситуації конфлікту інтересів [6, с. 434].

Без сумніву, за загальним правилом, найбільш ефективним, найчастіше застосовуваним способом уникнення конфлікту інтересів є відмова адвоката від здійснення представництва, надання захисту чи інших видів правової допомоги. В той же час дотримання принципу уникнення конфлікту інтересів можливе не тільки шляхом відмови адвоката від здійснення адвокатської діяльності, а може бути реалізоване й іншими способами.

Аналіз наукових публікацій. Правова природа конфліктів інтересів в професійній діяльності адвоката, зокрема, щодо способів їх уникнення була предметом досліджень ряду науковців. Серед вчених, які досліджували окремі аспекти даної проблеми доцільно виокремити праці А.М. Бірюкової, С.О. Іваницького, Ч.П. Кіндреган, К. Рост, К.М. Северин, Е. Суні та інших.

Метою даної статті є комплексне теоретико-прикладне дослідження сутності конфлікту інтересів, які можуть виникати в аспекті здійснення професійної діяльності адвоката, зокрема, що стосується можливих способів уникнення та попередження таких конфліктів інтересів. Основними **завданнями** автори ставлять перед собою: проаналізувати як законодавче регулювання, так і позиції науковців щодо можливості надання професійної правничої допомоги в умовах реального або потенційного конфлікту інтересів (зокрема, що стосується сутності згоди (погодження) клієнтів та адвоката щодо надання правничої допомоги за таких умов); дослідити винятки із загальної заборони представництва інтересів клієнтів в умовах існування конфлікту інтересів за законодавством зарубіжних країн тощо.

Виклад основного матеріалу. Дослідження нормативно правового регулювання уникнення конфлікту інтересів в Україні дає можливість погодитись з твердженням А.М. Бірюкової, згідно з яким на рівні профільного Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та Правил адвокатської етики існують різні стратегії регулювання конфлікту інтересів, а саме на законодавчому рівні шляхом встановлення абсолютної заборони щодо надання правової допомоги в ситуації конфлікту, тоді як на корпоративному – управління конфліктом шляхом визначення передумов

надання правової допомоги в ситуації конфлікту [7, с. 52]. Так, ст. 9 Правил адвокатської етики вказує на можливість отримання письмового погодження від клієнтів, інтереси яких є взаємно суперечливими (можуть стати суперечливими) щодо одночасного їх представництва або захисту. Ця ж стаття передбачає необхідність отримання такого ж письмового погодження і від клієнта, якому він надавав правову допомогу (отримав від нього певну конфіденційну інформацію) і нового клієнта, якщо інтереси між такими клієнтами є пов'язаними. Отримання письмового погодження є обов'язковим і у разі, якщо інтереси клієнта суперечать особистим інтересам адвоката. Взагалі існування таких винятків із загальної заборони представництва інтересів клієнтів в умовах існування конфлікту інтересів може бути зумовлено різними причинами (зокрема, недостатність часу, рівень досвіду адвоката, довірчі відносини між адвокатом і клієнтом) [8, с. 144], в той же час, адвокат повинен чітко усвідомлювати підвищений рівень ризику надання некваліфікованої правової допомоги клієнту, а отже, можливість притягнення його до відповідальності.

Все це вказує на необхідність більш детального дослідження правової природи вказаної згоди (погодження) клієнтів та практику її застосування за законодавством зарубіжних країн. У висновку щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» експерти Ради Європи звертаючи увагу на те, що конфлікт інтересів – небезпечна ситуація, що здатна завдати шкоди інтересам клієнта та незалежності адвоката, все ж допускають можливість спільного уповноваження клієнтами, інтереси яких є взаємно суперечливі або вірогідно можуть стати такими, одного адвоката на представництво їх інтересів. Проте навіть у таких ситуаціях адвокат повинен винайти рішення, яке б дозволяло уникати конфлікту інтересів та мають бути вельми важливі причини для здійснення професійної діяльності адвоката, яка б наражала на реальний чи можливий конфлікт інтересів з одним чи декількома клієнтами [9]. Крім цього, вказані експерти звертають увагу на те, що деякі юрисдикції передбачають певну свободу розсуду клієнта щодо надання дозволу на залучення адвоката в ситуаціях, де цілком можливий конфлікт інтересів, але можливість надання такого дозволу має бути чітко регламентована та мають бути певні обмеження для адвоката щодо здійснення такої діяльності.

Зокрема, положення Модельної статті про Конфлікт інтересів, що прийнята Радою адвокатських та правових товариств Європи [10], передбачають, що адвокат може надавати правову допомогу або діяти від імені двох або більше клієнтів у ситуаціях конфлікту інтересів або потенційний конфлікт інтересів, лише якщо:

- різні клієнти мають спільні інтереси щодо цього питання; і
- клієнти дали свою інформовану згоду; і
- обов'язок конфіденційності не піддається ризику; і
- адвокат вважає, що конфлікт інтересів чи потенційний конфлікт інтересів не заважатиме йому діяти в інтересах усіх клієнтів.

Майже аналогічними є положення, що стосуються професійної діяльності англійських солісіторів [11]. З можливості надання правової допомоги в умовах конфлікту інтересів виходить і німецький законодавець (клієнти, залучені до справи, що представляє собою конфлікт інтересів, чітко висловили свою згоду на представництво адвокатом своїх інтересів після надання їм всебічної інформації (і надання інформації, і отримання згоди повинно бути у письмовій формі) і, коли таке представництво не порушує інтереси здійснення правосуддя – параграф 3 Правил професійної діяльності Німеччини [12]). Взагалі така можливість передбачена законодавством більшості європейських країн.

Приділяє увагу можливості представництва адвокатом інтересів клієнтів, в умовах існування конфлікту між ними й законодавець США. Так, п. 1.7. Типових правил поведінки [13] американських адвокатів надає можливість адвокату представляти інтереси клієнтів за умови якщо: адвокат обґрунтовано вважає, що він зможе забезпечити компетентне та сумлінне представництво кожному клієнту; представництво не заборонено законом; представництво не передбачає пред'явлення позову одним клієнтом до іншого клієнта, якого представляє адвокат, під час того самого судового розгляду або іншого провадження у суді; та кожен постраждалий клієнт дає інформовану згоду, викладену у письмовій формі [14].

Необхідність одержання вищевказаної інформованої згоди пов'язана з тим, щоб кожен клієнт адвоката знав про відповідні обставини та про важливі та обґрунтовано передбачувані наслідки, як конфлікт інтересів може негативно повпливати на нього. Її спрямоване на якомога зменшення побоювання клієнта, що адвокат буде вести справу цього клієнта менш ефективно з поваги до іншого клієнта. В такій ситуації адвокат повинен врахувати можливість виникнення суперечностей в інтересах його клієнтів, і за умови їх виникнення – чи буде це суттєво впливати на незалежне професійне судження адвоката при розгляді альтернативних варіантів дій відносно таких клієнтів [15].

Одним із проблемних питань укладення даної інформованої згоди є і можливість її укладення на майбутнє. В даному випадку ми повною мірою поділяємо позицію, яка закріплена в Узагальненні дисциплінарної практики кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо конфлікту інтересів № Х-017/2019 [16], згідно з якою письмова згода, яка в окремих випадках повинна бути отримана від клієнтів, констатує відсутність конфлікту інтересів станом на певну дату і не може гарантувати відсутність такого конфлікту у майбутньому. Це зумовлено тим, що за певних обставин адвокат може заздалегідь отримати згоду клієнта на представництво за умови конфліктів, які можуть виникнути в майбутньому, однак ефективність такої згоди, як правило, визначається ступенем усвідомленого розуміння клієнтом тих ризиків, які породжує згода [17]. Тож, якщо згода є загальною та безстроковою, то вона, як правило, буде неефективною, оскільки не є достатньо ймовірним, що клієнт зрозумів всі можливі ризики [18]. Вкрай важливим, як слушно зазначає А.М. Бірюкова, є обов'язок адвоката під час отримання відповідної письмової згоди клієнтів не тільки повідомити їх про конфлікт інтересів, але й пересвідчитись у тому, що кожен із них розуміє суть суперечностей, усвідомлює ризики, які випливають із одночасного захисту таких суперечливих інтересів одним адвокатом, а також роз'яснити шляхи нівелювання таких ризиків [7, с. 52].

В той же час, представництво адвокатом інтересів клієнтів, за умови наявності конфлікту інтересів або потенційного ризику його виникнення є можливим лише за умови добровільної згоди на це всіх клієнтів, яких може зачіпати такий конфлікт інтересів та за умови, що адвокат в контексті здійснення своєї професійної діяльності може нівелювати негативні наслідки від здійснення такої своєї діяльності.

У разі відсутності згоди клієнтів адвоката на таке представництво, або ж якщо адвокат усвідомлює, що він не зможе належним чином надати правову допомогу на засадах абсолютної незалежності кожному з клієнтів (за умови наявності між ними конфлікту інтересів), адвокат повинен відмовитись від прийняття доручення, а за умови надання ним вже такої допомоги, припинити її здійснення. Як слушно зазначається в Хартії основних принципів європейської адвокатської професії (п. 3.2) [18] адвокат не може консультувати, представляти інтереси або діяти від імені двох чи більше клієнтів з одного й того ж питання у разі наявності або суттєвого ризику виникнення конфлікту між інтересами цих клієнтів та повинен припинити дії в інтересах таких осіб (зокрема, коли існує ризик порушення конфіденційності або загроза незалежності адвоката). Крім цього, адвокат повинен утриматися від представництва, захисту чи надання інших видів правової допомоги новому клієнту, якщо є ризик розголошення інформації отриманої від попереднього клієнта, в тому числі якщо це здатне надати такому новому клієнтові неналежну вигоду.

Дані положення Хартії заслуговують на увагу, оскільки можливість отримання будь-яким із клієнтів невинуватеної переваги перед іншим (зокрема, через володіння адвокатом конфіденційної інформації щодо нього), не відповідає принципу абсолютної незалежності адвоката, тож явно не відповідає стандартам адвокатської діяльності в цілому.

Враховуючи особливу правову природу конфлікту інтересів в контексті здійснення адвокатської діяльності і, зокрема, той факт, що в більшості випадків про конфлікт інтересів (або ж насамперед про потенційну можливість його виникнення) відомо саме адвокату, то й рішення про надання правової допомоги (чи її продовження) повинно прийматися саме ним. Саме адвокат повинен впевнитись, що відсутній конфлікт інтересів та вирішити питання про можливість здійснення адвокатської діяльності [19], або ж переконавшись, що такий конфлікт є наявним – в односторонньому порядку припинити надання правової допомоги (за загальним правилом) [20].

Здійснюючи свою професійну діяльність, адвокат повинен пам'ятати, що одним із основоположних принципів її здійснення є саме уникнення конфлікту інтересів. А томе перед прийняттям доручення від клієнта (щодо якого існує перспектива виникнення конфлікту інтересів), адвокат повинен вирішити для себе питання, чи не краще відразу відмовитись від такого доручення, не допускаючи можливості виникнення негативних наслідків для клієнта. В іншому разі (неможливості врегулювання конфлікту інтересів), адвокат в подальшому зобов'язаний припинити надання правової допомоги, що може мати суттєві негативні наслідки насамперед для клієнта (зокрема, витрати часу і коштів для пошуку нового адвоката). Незадоволення клієнта, на жаль, в багатьох випадках трансформується в ініціювання питання про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, внаслідок чого знижується авторитет адвокатури в цілому.

Висновки. Без будь-якого сумніву, найбільш ефективним та таким, що має найширше застосування способом уникнення конфлікту інтересів є саме відмова адвоката від здійснення представництва, надання захисту чи інших видів правової допомоги в умовах реального або потенційного конфлікту інтересів.

В той же час, адвокат повинен враховувати те, що наявність самого конфлікту інтересів (або можливості його виникнення), ще не означає, що адвокат в обов'язковому порядку повинен припинити надання правничої допомоги. Як український законодавець, так і законодавці багатьох

зарубіжних країн передбачають деякі винятки із загальної заборони представництва інтересів клієнтів в умовах існування конфлікту інтересів.

Представництво адвокатом інтересів клієнтів, за умови наявності конфлікту інтересів або потенційного ризику його виникнення є можливим лише за умови добровільної згоди на це всіх клієнтів, яких може зачіпати такий конфлікт інтересів та за умови, що адвокат в контексті здійснення своєї професійної діяльності може нівелювати негативні наслідки від здійснення такої своєї діяльності. Адвокат повинен чітко усвідомлювати підвищений рівень ризику надання некваліфікованої правової допомоги клієнту, а отже, можливість притягнення його до відповідальності, оскільки незадоволення клієнта в багатьох випадках трансформується, зокрема, в ініціювання питання про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності, внаслідок чого знижується авторитет адвокатури в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Заборовський В.В. Сутність конфлікту інтересів в професійній діяльності адвоката. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 3. С. 243–248. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2021.03.45>.
2. Заборовський В.В. Деякі види конфліктів інтересів в професійній діяльності адвоката. *Modern Trends in the Development of Science and Technology: proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference (Debrecen (Hungary), 12-13 September 2022)*. Debrecen, 2022. С. 135–139. URL: <https://dSPACE.uzhnu.edu.ua/bitstreams/56057dba-5ee2-4954-a7bc-ded91fdb70e4/download>.
3. Заборовський В.В. Деякі аспекти розуміння сутності конфлікту інтересів в адвокатській діяльності. *Адвокатура України: сучасний стан та перспективи розвитку: матеріали III Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Харків, 16 груд. 2021 р.)*. Харків: Право, 2021. С. 98–100. URL: <https://dSPACE.uzhnu.edu.ua/items/6da94950-f0eb-4023-8d59-92a02b9826db>.
4. Заборовський В.В. Особливості визначення конфлікту інтересів у відносинах адвоката з клієнтом – юридичною особою. *Закарпатські правові читання. Трансформація національних правових систем країн Центральної та Східної Європи в умовах сучасних викликів: матеріали XIV міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 28-29 квітня 2022 р.)*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 179–181. URL: <https://dSPACE.uzhnu.edu.ua/items/8a5b4dd1-e894-47dc-9a9b-504bb2f8ff86>.
5. Заборовський В.В. Можливі види конфліктів інтересів в адвокатській діяльності та критерії їх класифікації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2022. Вип. 73. Ч. 2. С. 182–187. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.73.57>.
6. Kindregan Ch.P. Conflict of Interest and the Lawyer in Civil Procedure. *Valparaiso University Law Review*. 1976. Vol. 10, Issue 3. P. 423–452. URL: <https://scholar.valpo.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1694&context=vulr>.
7. Бірюкова А. М. Конфлікт інтересів в адвокатській діяльності в умовах глобалізації. *Юридичний бюлетень*. 2017. № 5. С. 48-54.
8. Северин К. М. Дослідження принципу уникнення конфлікту інтересів при здійсненні адвокатської діяльності. *Науковий вісник Ужгородського Національного університету: Серія: Право*. 2015. Вип. 35. Ч. 1. Т. 3. С. 142-147. URL: <https://dSPACE.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/db19c40e-34d0-4054-8b16-c83ad7e8077f/content>.
9. Висновок щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» та інших пов'язаних законодавчих актів України, підготовлений у рамках проекту Ради Європи «Підтримка впровадженню судової реформи в Україні» від 21 грудня 2017 р. URL: <https://rm.coe.int/opinion-on-the-bar-ukr/16808f0e7c>.
10. Model Article on Conflict of Interests. Council of Bars and Law Societies of Europe of 02, December 2016. URL: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/DEONTOLOGY/DEON_Postion_Papers/EN_DEON_20161202_Model_Article_on_Conflict_of_Interests.pdf.
11. SRA Code of Conduct for Solicitors, RELs and RFLs Made by the SRA Board on 30 May, 2018. URL: <https://www.sra.org.uk/solicitors/standards-regulations/code-conduct-solicitors>.
12. Rules of Professional Practice Version of 01 January 2020. URL: https://www.ccbe.eu/fileadmin/speciality_distribution/public/documents/National_Regulations/DEON_National_CoC/EN_Germany_BORA_Rules_of_Professional_Practice.pdf.
13. Model Rules of Professional Conduct, created by the American Bar Association in 1983. URL: https://www.americanbar.org/groups/professional_responsibility/publications/model_rules_of_professional_conduct/model_rules_of_professional_conduct_table_of_contents.

14. Suni Ellen. Conflicts of Interest, *GPSolo*. 2005. Vol. 22, Issue 7. P. 38-43. URL: <https://www.jstor.org/stable/23672927>.
15. Wisconsin's Rules of Professional Conduct for Attorneys, Supreme Court Rules (Chapter 20). on January 1, 2021. URL: <https://www.wicourts.gov/courts/offices/docs/olrscr20annotated.pdf>.
16. Узагальнення дисциплінарної практики кваліфікаційно-дисциплінарних комісій адвокатури щодо конфлікту інтересів № Х-017/2019 від 04 жовтня 2019 року URL: <https://vkdkk.org/14637-2>.
17. Steps for Dealing with Conflicts of Interest Rules URL: <https://lso.ca/lawyers/practice-supports-resources/practice-management-topics/the-lawyer-client-relationship/conflicts-of-interest/steps-for-dealing-with-conflicts-of-interest-rules>.
18. Charter of Core Principles of the European Legal Profession. Council of Bars and Law Societies of Europe (2006). URL: https://www.ccbe.eu/NTCdocument/EN_CCBE_CoCpdf1_1382973057.pdf.
19. Про затвердження роз'яснення щодо наявності конфлікту інтересів при наданні правової допомоги клієнтам з різним процесуальним статусом в кримінальних провадженнях: Рішення Ради адвокатів України від 15 листопада 2019 року. № 120. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2019-11-15-r-shennya-rau-120_5def734362b20.pdf.
20. Про затвердження роз'яснення щодо окремих умов застосування положень Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» і Правил адвокатської етики: Рішення Ради адвокатів України від 23 квітня 2016 року № 103. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2016-04-23-r-shennya-rau-103_573594d583c9c.pdf.

Дата першого надходження рукопису до видання: 01.12.2025
Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 26.01.2026
Дата публікації: 2.02.2026

© Заборовський В.В., Манзюк В.В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0